

Zihinler, neden enelerin etrafında döner?

Kocaeli'den Deniz Koçyiğit: “Esefa! Gaye-i hayalden tenasi veya nisyan olmakla ezhan enelere dönüp etrafında gezerler. İşte gaye-i hayal, maksad-ı âli bütün vuzuhuyla meydana atılmıştır.” (Sünûhat, 92) Ene'lere dönen zihinlerin etrafında gezdiği meseleler nelerdir?”

ENE'NİN HAZLARI

Gayesi olan insan için öncelik gayesidir. Ene'nin keyfi gayeden sonra gelir. Böyle ene kendisini gaye için feda eder, kendini gaye ile bütünleştirir. Bu durum, başarının anahtarıdır.

Gayesi olmayan insan için ise ene, hem insanın oyuncağıdır, hem de insanı oyuncak eder. Zihni ene'sinin haz ve istekleriyle meşguldür. Böyle ene, başarının en büyük engelidir.

Başarılı olmak için ene'yi terbiye etmek gerekir. Aksi takdirde hazzına düşkün ene başarıya ulaşmaya izin vermez. Kendi hazlarının peşinde insanı perişan eder.

Ene'nin hazları dilinin ve bedeninin lezzetidir, tenperverliğidir, tembelliğidir, dünyevî aşkıdır, kibridir, gururudur, üstünlük meylidir, sabırsızlığıdır, aceleciliğidir.

Bunlardan tembellik, hazların en tehlikelisidir. Bediüzzaman'a göre tembellik bir zındandır, yeis ve ümitsizliğe atar. Hayat ise sürekli bir faaliyet ve harekettir. Hayatın bu yapısı tembelliğe elverişli değildir. Hayatı faaliyete ve harekete geçiren şey ise şevk ve ümittir.

Gayenin en korkunç düşmanlarından birisi ümitsizliktir. Bundandır ki, Cenâb-ı Allah Kur'ân'da, “Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz!”¹ buyurmaktadır. Ümitsizlik düşmanına karşı Allah'ın rahmetine itimat etmeli, asla yeise kapılmamalıyız! Yeise kapılan ene, kendi hazzının kuyusuna düşer.

ÜSTÜNLÜK MEYLİ

Ene'nin bir diğ er hazzı, hastalık derecesindeki “ st nl k meyli”dir. Bu meyil, kuts  bir gayeye yürümeyi engeller. Oysa Kur' n'ın emrine göre Müslüman “Allah için” ya amalıdır. Allah için yaşayan kimse, hayatında üstünlük meyline yer vermez.

     Allah nezdinde gerçek üstünlük takva iledir. Takvanın bir ayağı tevazudur. Tevazu ise alçak gönüllü olmayı gerektirir. Alçak gönüllü kimse üstünlük meyline d  mez. Alçak gönüllü olmayan ene ise üstünlük meyli tuzağından kendini kurtaramaz.

HIRS VE SABIRSIZLIK

Ene'nin bir diğ er hazzı hırstır, aceleciliktir ve sabırsızlıktır. Ene'yi çokça meşgul eden hırs ve sabırsızlık ise mahrum olmaya sebeptir.

Sabır, zincirleme basamakları tek tek çıkmaktır. Her zorluğun anahtarıdır. Uhrev  i lerdeki sabır, kişiyi mahbubiyet makamına yükseltir. Yani zorluklarda hizmetini terk etmeyen, çalışmasını ihmal etmeyen ve sabreden ene, “Allah sabredenleri sever.” 2 ve “Sabredin ve sabırda yarı ın” 3  yetlerinin işaretiyle başarılıdır ve Allah'ın rızasına en yakın konumdadır.

Ene'nin  evkini kıran bir diğ er hastalık da, başkasının tembelliğini kendisine mazeret saymasıdır. Oysa Cenâb-ı Hak, “Tevekkül etmek isteyenler, yalnız Allah'a tevekkül etsinler!” 4 buyurmaktadır. Yalnız Allah'a güvenen, başkasının tembelliğı ile değıl, kendi yapması gerekenlerle me guld r.

RAHAT YAŞAMA MEYL 

Ene'nin gaddar d  manlarından birisi de, tefvizdir. Yani içi başkasına bırakmak, yani havaleciliktir. Bunun temelinde ise, gayesinden sapan ene'nin kendine g vensizliğı vardır. Oysa Cenâb-ı Allah, “Siz hidayette oldukça, dal lette olanlar size zarar veremez!” 5 buyurmaktadır.

Rahat yaşama meyli de ene'nin  evkini kıran bir diğ er hazzdır. Ene'yi gayesinden uzaklaştırır. Rahatına d    n olmak bütün me akkat ve sıkıntıların anasıdır, bütün rezaletin yuvasıdır. Oysa bir gaye için me akkate girmekte büyük bir huzur vardır.      fitratı heyecanlı olan insanın rahatı, yalnız gayesine doğıu çalışmakta ve mücadele etmektedir. Cenâb-ı Hakk'ın, “ nsan ancak çalıştığına eri ir” 6  yeti bize bunu hatırlatır.

Asrın bütün vahametini bizzat görmesine ve yaşamasına rağımen, istikbale ait ümidini kaybetmeyen  stad Hazretleri, “Acele ettim, kışta geldim. Sizler Cennet- s 

bir baharda geleceksiniz.” 7 diyerek, geleceğin bahar çiçekleriyle bezenmiş olduğunu müjdeliyor. Bu bahar çiçeklerini de, gaye-i hayali bulunan ve zihinlerini ene’si peşinde koşturmayan gençlerin hak ettiğini vurguluyor.

Dipnotlar:

- 1- Zümer Sûresi: 73.
- 2- Al-i İmran Sûresi: 146.
- 3- Al-i İmran Sûresi: 200.
- 4- Al-i İmran Sûresi: 160.
- 5- Maide Sûresi: 105.
- 6- Necm Sûresi: 39.
- 7- Münâzarât, s. 340.